

Havasi történet

Iván-mama különleges öregasszony. A háborúk elvettek tőle mindenkit. Férjet, szülőket, flakot. Most egyedül, szikár-fekétén él a nagy házban, egyedül látja el a két bivalyt, a sok baromlit, az acsargó korcskutyát, a hizelgő macskát, egyedül takarítja a tisztaszobákat, a konyhát, egyedül kapalgat a veteményesben és nyesi a törpe gyümölcsöst.

Iván-mamáról sokan mondják itt, hogy tudja a múltat és jövőbe lát, hogy törökkévé zaccából jeleket olvas, megérzi, hogy mitől kell félni, óvakodni, és hogy lesz-e öröm valahol. Ki tudja, így van-e? A Hegyláb lakói hisznek benne. Hozzá szaladnak hajnalban, késő éjjel tanácsért, biztatásért, megnyugtató szóért, de hozzák a boldogságukat-örömeiket is, vagy csak úgy odakuporognak a kis sámlit mellé, a délutáni ferde napsütésben, miközben Iván-mama borsót, hagymát, krumplit pucol és mesél:

A doktornő riadt, fekete lányka volt, mikor a Hegylábra került. A városban végzett, nem is rosszul, mégis ide helytértek. Hetekig sirt, elkenődve várakozott kis rendelőjében a falu bizalmatlan, gyanakvó betegeire. Tudta itt mindenképp, hogy itthagya őket, megszökik, amint teheti. Aztán hogy, hogy nem, mire elolvadt a hó, a doktorkisasszony belenyugodott a sorsába, s mire megint tél lett, már meg is szerette a falut, az itteni munkát, s nyárra már szép, nagy háza lett, tekintélye, veteményese, gyümölcsfái.

– Megérkeztem! – mondogatja mosolygra mostanában. Igen, most érkeztem meg, most már itt vagyok itthon

– és még hozzátesszi, az új vonatával sem lehetne visszahúzni a városba. Most már nem!

Mikor a szövetkezet pótkocsis traktort vásárolt és először pőfögött végig a főutcán a megszokott szekerek helyett, nagy volt a fölzúdulás. A traktor nyergén Toma, az újdonsült vonatvezető feszített, és irigy tekintetektől követve, égfelé bökött orral nyeldekelt a port.

Hónapok múlva, mikor úgy-ahogy megszokták Toma dübörgő masináját, tragikus dolog történt. A bölcsék úgy döntöttek, hogy még egy traktort vásárolnak, ha az első ilyen fényesen bevált. Az elhatározást tett követte. Meg is érkezett a városból az új, immár má-

sodik traktor, egy nagy bajszú, nagy-képű, kölcsönvezetővel. A falu népe csodájára jött az új szerzeménynek, és kicsit kijebbe düllesztette mindenki a mellét. A boldogság nem tartott sokáig. Másnap talán a harmadik fordulónál tartottak, mikor váratlanul egyszerre kanyarodtak a kocsmá elé és – még mielőtt bárki megakadályozhatta volna az eseményeket – a két traktor, hőkent-fejű vezetőjük biztos kezű irányításával, egymásba durrogott.

Az új traktort kapkodva helyreporozták és rögvést visszaküldték a városba. Azóta Toma ismét egyedül uralja a főutcát, és mint első és egyetlen, hinti a port a falu lakóira.

Toma zömök, bikanyakú fiatalember. Doktornál még sosem volt, alig találta meg a levelekkel beluttatott, csinos kis házat. A doktornő tarka ruhában dolgozott a kertben, mikor nagy szuszszanással megállt a traktor a magas fakapu előtt. A döngöztésre kaput nyitott.

Toma állt ott, földagadt, görögdiánye lejjel.

– A doktor úr idehaza van-e? – pislogott a duzzanatok közül.

– En lennék! – válaszolt a doktornő, alig tudta lenyelni a nevetését.

– Bemehetek hozzá? – dünyögött Toma.

– Jöjjön csak, mi történt magával?

– Megcsipett valami. Valami ... megcsipett.

A doktornő megvizsgálta, még na-

gyítóval is megnézte, aztán adott neki gyógyszerrel, hogy majd holnap jöjjön vissza.

– Hát a doktor úr nincs itthon?

– Hallja, maga ritkán beteg, négy éve én vagyok itt a doktor úr!

Toma a kapuig gondolkozott ezen, ott aztán visszafordult.

– Maga a doktor úr? Hát ez aztán... – ennyit mondott és igyekezett kedvesen mosolyogni, amitől egészen nihetetlen formára gyűrődött a feje. Aztán jött másnap és harmad- és negyedik nap, és már szépen lepadt a feje, de ő jött rendületlenül, és látja a karja, a szeme, a lába is, most már szédül, újabban nem tud aludni sem, és – mint mondja – esténként dobog a szíve. Ha semmi betegség sem jutott eszébe, akkor is elpuffogott a szűk kis utcában a doktorház előtt és a traktor nyergéből átdobott a fakapu fölött egy szál rózsát.

Toma szerelmes lett!

A kocsmában mindenki rajta röhögött, a doktornő teljesen elzárkózott előle, de Tomát ez nem zavarta, egy este ünneplőbe vágta magát és nekiindult, leánykérőbe. A doktornő megpróbálta még egyszer utoljára kedvesen meggyőzni, hogy nem egymáshoz valók, felejtse el az egész kis butaságot, vegyen feleségül egy kedves kislányt a faluból, és ne pőfögjön hajnalban a ház előtt, és ne dobáljon több rózsát.

Toma fejbeverten ült aznap este a kocsmában. Nem beszélt, nem hallott

semmit. Egyik pálinkát a másik után lökte le a torkán, meg sem mozdult az ádámcsutkájá. Aztán fölugrott a kertet felé. Tépte, szaggatta a rózsákat, elainte össze-vissza, később rendszerezen, végig a sorokon, rakta a karjára, míg kilátott mögülük, aztán csörtetett vissza és hajította föl mind a vonatóra, és hajnalban csapzottan, szitkozódva, az egész rózsát vasvillával áthajigálta a fakapun a doktornő udvarába.

A doktornő nem hitt a szemének. Nem tudta, sírjon-e vagy nevéssen. Az udvaron derékig állt a rózsá, mozdulni sem lehetett. Csak estére sikerült végre szekeret szerezni és egy embert, és kivillózni a váratlan meglepetést a közeli akácoshá.

Tomát három napig nem látta senki. A szövetkezetiek aggódva mentek el a traktor mellett, ami gazda nélkül tétlenkedett a kocsiszinben. A negyedik nap hajnalán aztán végre újból feldübörgött a traktor a gazdaság felől, és a nyergében ott ült Toma, mellére látott lejjel. Látszott, hogy a három nap alatt nagyon erősen gondolkozhatott az életen.

Rendbe jöttek a dolgok, Toma is úgy látszik a régi. Egyre közelebb kanyarog a doktornő házához és jó hangosan meséli mindenkinek, hogy ősszel abbahagyja ezt a munkát, egyetemre megy, Brassóba.

Meg az általanost is elvégzi!

